

Täysistunto

Tiistai 13.11.2018 klo 14.01—18.14

3. Pääministerin ilmoitus kehityspolitiikan tulosraportista 2018

Pääministerin ilmoitus PI 3/2018 vp

Keskustelu

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Päiväjärjestyksen 3. asiana on pääministerin ilmoitus kehityspolitiikan tulosraportista 2018. Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Anne-Mari Virolaisen puheenvuoron jälkeen myönnän harkitsemassani järjestyksessä vastauspuheenvuoroja, yhden tai kahden minuutin mittaisia. Vastauspuheenvuorot varataan täysistunnossa V-painikkeella. Asian käsittelyyn varataan aikaa 1,5 tuntia.

Keskustelu

16.39 **Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Anne-Mari Virolainen** (esittelypuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Nyt käsittelyssä oleva Suomen kehityspolitiikan tulosraportti on tärkeä etappi tämän hallituskauden kehityspolitiikalle. Keväällä 2016 hyväksytyssä kehityspoliittisessa selonteossa valittiin neljä painopistettä, joilla tuetaan kestävän kehityksen Agenda 2030 -toimintaohjelman toteuttamista. Sitouduimme myös uudistamaan kehitysyhteistyön toimintatapoja ja tulosten seurantaa sekä raportoimaan eduskunnan kehityspolitiikan tuloksista.

Tämä tulosraportti tuo ensimmäistä kertaa yhteen eri ohjelmissa ja kumppanuuksissa saavutetut tulokset. Raportti arvioi työn onnistumista ja haasteita sekä sisältää tärkeitä havaintoja siitä, mihin kehityspolitiikkaa on tulosten aikaansaamiseksi viisasta kehittää. Raportti esittää kuusi suositusta, joista osa keskittyy menestyksen resepteihin ja osa kehittämishaasteisiin.

On tärkeä huomata, että raportoidut tulokset ovat Suomen pitkäjänteisen kehityspolitiikan tuloksia. Kehityspolitiikassa toimeenpano sekä tulosten ja vaikutusten synty on huomattavan pitkäjänteistä. Tässä raportissa käsitellään vuosien 2015—18 aikana raportoituja tuloksia. Huomionarvoista on, että useat ohjelmat on aloitettu aiemmilla hallituskausilla, jopa vuonna 2006. Utta on katsaus nimenomaan tuloksiin ja vaikutuksiin, ei vain varojen käyttöön ja kohdistamiseen. Numeerisen tulostiedon rinnalla kerrotaan niin laadullisista tuloksista kuin politiikkavaikuttamisen tuloksista.

Raportti asettaa Suomen kehityspolitiikan ja sen rahoittaman kehitysyhteistyön osaksi laajempaa kestävän kehityksen eteen tehtävää työtä. Yksin kehitysyhteistyöllä ei maailmaa muuteta paremmaksi, vaan johdonmukaisella tuella eri politiikan osa-alueilta ja toimijoilta.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

Ärade talman! Finland är med om att lösa världens stora problem. Vårt utvecklingsarbete ger resultat som främjar målen för vår utrikespolitik och vår säkerhet, liksom även för fullföljandet av våra internationella åtaganden.

Resultaten har haft konkret inverkan på miljoner människors liv och på bygget av samhället. Vi påpekar de grundläggande orsakerna till migration när vi förbättrar människors möjlighet att bygga sig ett liv i sina hemtrakter.

Naisten ja tyttöjen asema ja oikeudet ovat kehityspolitiikkamme tärkein prioriteetti. Tulosraportti osoittaa, että vuodesta 2015 vuoteen 2018 Suomen kahdenvälisen yhteistyön tuella on raportoitu noin puolentoista miljoonan naisen ja tytön saaneen seksuaali- ja lisääntymisterveyspalveluja. YK:n väestörahostoa tukemalla on autettu kymmeniä miljoonia naisia ja tyttöjä.

Valitettavasti naisten oikeuksia väheksyvät äänet ovat voimistuneet maailmalla ja rahoitus on kärsinyt. Suomen on entistäkin tärkeämpää edistää naisten ja tyttöjen oikeuksia. Kyse on paitsi ihmisoikeuksista ja ihmisten hyvinvoinnista, myös laajemmasta kehityksestä. Yhteiskunta ei kukoista, elleivät kaikki voimavarat ole mukana sitä rakentamassa.

Kehityspolitiikan toisen prioriteetin eli kehitysmaiden talouksien kehittämisen kohdalla juuri naisten työllistyminen on keskeistä. Kansalaisjärjestöjen työllä, yksityisen sektorin rahoitusinstrumenteilla sekä kahdenvälisellä ja monenkeskisellä yhteistyöllä on tuettu yksityisen sektorin työpaikkojen syntymistä muun muassa Afrikkaan. Työn tuloksia on ilo esitellä tasa-arvonkin näkökulmasta: työpaikoista naisten osuus on ollut vähintään puolet ja kansalaisjärjestöprojekteissa jopa 60 prosenttia.

Arvoisa puhemies! Toimivien ja kehittyvien yhteiskuntien perusedellytys on koulutettu väestö. Suomen opetusalan kumppanimaissa, joita ovat Mosambik, Etiopia, Afganistan, Nepal, Myanmar ja Palestiinalaisalue, yläkouluikäisten nuorten määrä on noussut keskimäärin 38 prosenttiin ikäluokasta. Samaan aikaan tyttöjen ja poikien välinen ero kouluun pääsyssä on miltei hävinnyt.

Opetus on erinomainen esimerkki tulosajattelusta: on onnistuttu saamaan lapset kouluun, mutta valitettavasti vielä ei ole onnistuttu tavoitellussa pitkän aikavälin vaikutuksessa eli laadukkaassa koulutuksessa ja oppimisessa. Oppimisen kriisi on tunnustettu maailmanlaajuisesti: oppimistulokset ovat erittäin heikkoja, ja merkittävänä syynä ovat huonosti koulutetut opettajat. Opettajankoulutuksen ja opetuksen laadusta tunnettu Suomi on kansainvälisesti haluttu kumppani ja voi myös tulevaisuudessa vaikuttaa nykyistä vahvemmin. Jatkotyötä asiassa tehdäänkin parasta aikaa yhdessä opetus- ja kulttuuriministeriön sekä opetushallituksen kanssa.

Arvoisa puhemies! Ilmastonmuutos on kehitysmaissa uhka niille myönteisille kehityskäsitteille, mitä on saatu aikaan. Se uhkaa vesittää myös tulevien vuosien työn tulokset. Ilmastonmuutoksen kielteiset vaikutukset ovat kaikkein suurimmat kaikkein köyhimmille ja haavoittuvimmassa asemassa oleville. Kehitysyhteistyövaroin tuetaan sekä ilmastonmuutoksen ehkäisyä että ilmastonmuutokseen sopeutumista.

Kehityspolitiikkamme neljännessä painopisteessä, luonnonvarojen kestävässä käytössä, ilmastonmuutos liittyy oikeastaan kaikkeen. Tulosraportti kertoo ilmastotyön vaikuttavuudesta: Suomi on ollut mukana kehittämässä maailman suurinta päästökauppajärjestelmää Kiinassa ja hiiliveron toimeenpanoa Etelä-Afrikassa. Ruokaturvan ja pienviljelijöiden tukemisen saralla yli kaksi miljoonaa ihmistä on hyötynyt kansalaisjärjestöjen ja lähes kaksi ja puoli miljoonaa ihmistä kahdenvälisen yhteistyön kautta. Luonnonvarojen kestä-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

vän käytön piiriin on saatu kansalaisjärjestöjen, muun muassa WWF:n ja Siemenpuun, kahdenvälisen yhteistyön, jota on tehty muun muassa Keniassa, Laosissa, Tansaniassa ja Sambiassa, sekä Finnfundin toimin yli kolme miljoonaa hehtaaria.

Merkittävä osa globaalista ilmastotyöstämme tapahtuu Maailmanlaajuisen ympäristörahaston ja Vihreän ilmastorahaston kautta. Suomen omista kehityspolitiikan finanssisijoituksista merkittävä osa kohdistetaan ilmastotoimiin muun muassa Maailmanpankin kansainvälisen rahoitusyhtiön IFC:n alaisuuteen perustamamme ilmastorahaston sekä Finnfundin kautta. Finanssisijoitusten tuloksia voidaankin sitten esitellä seuraavalle eduskunnalle.

Tyvär har klimatförändringen inte beaktats tillräckligt i vår utvecklingspolitik. All verksamhet Finland finansierar ska vara klimatsäker — minska utsläppen eller stödja anpassningen till förändringarna, och vi måste allt noggrannare se till att så faktiskt sker.

Arade talman! Den här rapporten kommer för diskussion vid en mycket viktigt tidpunkt. Inför en ny valperiod är det bra att ha tillförlitlig information till hands om vilka resultat vi har nått och en analys av bakgrundsfaktorerna för framgångar och utmaningar.

Tulosohjauksella muovaamme toimintaa sen pohjalta, mitä opimme ja havaitsemme tavoitteiden saavuttamisen näkökulmasta. Raportin johtopäätöksistä kolme ensimmäistä kertoo onnistumisten pohjalta tärkeitä reseptejä hyvien tulosten saamiselle:

Ensiksi, kannattaa keskittää resursseja tärkeimpiin tavoitteisiin ja teemoihin. Kun voimavaroihin yhdistyy asiantuntemus ja vaikuttamistyö, saadaan parhaita tuloksia aikaiseksi.

Toiseksi, yhteiskunnalliset muutokset tapahtuvat hitaasti, ja tavoitteisiin päästään parhaiten pitkäjänteisellä työllä.

Kolmanneksi, kannattaa toimia Suomen keskeisten arvojen pohjalta. Muun muassa tasa-arvon, seksuaali- ja lisääntymisterveyden ja -oikeuksien, osallisuuden sekä syrjimättömyyden puolustajia on aivan liian vähän. Arvoihin pohjautumalla saamme roolia ja tuomme lisää voimaa ja sitä kautta myös tavoiteltua vaikuttavuutta.

Johtopäätöksistä kolme on tärkeitä kehittämisalueita:

Ensiksi, meidän on kehitettävä nykyistä parempia keinoja tukea hauraita maita, joissa konfliktit, luonnonkatastrofit ja ilmastonmuutos vaarantavat tuloksia. Tämä kokonaisvaltaisen tuen ja nopeamman reagoinnin tarve koskee sekä kansainvälistä yhteisöä kokonaisuudessaan että EU:ta ja meitä, Suomea.

Toiseksi, meidän on jatkettava kehitysyhteistyön toteutuksen ja kehitysrahoituksen uudistamista. Saavutettujen tulosten kestävyys varmistamiseen ja tulosohjauksen vahvistamiseen panostetaan. Tiedämme myös, että julkinen raha ei tule koskaan riittämään maailman kehitystarpeisiin. Lahjamoitoista, tukea täydentävää ja yksityistä rahoitusta liikelle saavaa innovatiivista kehitysrahoitusta kannattaa hyödyntää jatkossakin.

Ja kolmanneksi, meidän on toimittava kokonaisvaltaisesti. Kestävän kehityksen tavoitteita edistetään niin Suomen ulko- ja turvallisuus-, kehitys-, ilmasto-, energia- kuin kaupapolitiikallakin. Myös kehitysyhteistyön eri muotojen synergiaa on hyvä vahvistaa.

Arvoisa puhemies! Toivon eduskunnan kiinnittävän tämän raportin johtopäätöksiin huomiota, sillä ne nojaavat kattavaan analyysiin siitä, mitä tuloksia syntyy, sekä myös huolelliseen pohdintaan siitä, mitä vahvuuksia ja kehittämistarpeita vaikuttavuuden kannalta on. — Kiitos. Tack.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat! Myönnän tämän ensimmäisen debattikerroksen niin, että siinä noudatetaan pyyntöjärjestystä, ja niin, että jokaisesta ryhmästä yksi edustaja saa ensiksi puheenvuoron 2 minuutin vastauspuheenvuorona, ja sen jälkeen siirrytään 1 minuutin puheenvuoroihin. — Edustaja Väyrynen, 2 minuuttia.

16.49 **Paavo Väyrynen kp** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! On valitettavaa, että pääministeri ei ole paikalla täällä vastaamassa kysymyksiin, jotka koskevat hänen ilmoitustaan kehityspolitiikasta.

Kehityspolitiikan tuloraportissa Sipilän hallituksen toteuttamat määrärahojen leikkaukset hädin tuskin mainitaan. Kuitenkin ne ovat ratkaisevalla tavalla heikentäneet Suomen kehityspolitiikan tuloksellisuutta. Edellisen vaalikauden lopulla Suomi oli jo saavuttamassa 0,7 prosentin bkt-osuuden ja pääsemässä muiden Pohjoismaiden joukkoon. Määrärahojen leikkaaminen heikentää siten myös maamme vaikutusvaltaa kansainvälisessä kehityspoliittisessa yhteistyössä.

Kehitysyhteistyömäärärahojen leikkaaminen ja maahanmuuttokriisi ovat olleet erityisen huono yhdistelmä. Maahanmuuttoon voidaan tehokkaimmin vaikuttaa puuttamalla muuttoliikkeen juurisyihin ja tukemalla pakolaisleirien toimintaa. Määrärahojen leikkaaminen on heikentänyt Suomen mahdollisuuksia rahoittaa niihin liittyviä hankkeita ja toimintaa. Olemme menettäneet tältäkin osin myös mahdollisuuksiamme vaikuttaa muiden maiden ja monenkeskisen yhteistyön toteuttamaan kehityspolitiikkaan.

Syksyllä 2015 Juha Sipilän johtama hallitus teki saman virheen kuin Angela Merkelin johtama hallitus Saksassa. Rajat avattiin mittavalle muuttoliikkeelle. Suomi olisi voinut palauttaa osittaiset rajatarkastukset, kuten Saksan ja Itävallan hallitukset olivat jo tehneet ja kuten muut Pohjoismaat tekivät hieman myöhemmin. Kun tätä ei tehty, on syntynyt mittavia kustannuksia, ja nämä turvapaikanhakijoiden aiheuttamat kustannuksethan on rahoitettu osittain kehitysyhteistyömäärärahoista, mikä on vähentänyt kehitysmaihin suuntautuvaa apua.

Nyt on nopeasti ryhdyttävä jälleen lisäämään kehitysyhteistyörahoitusta ja parantamaan sen laatua niin, että tehokkaasti poistetaan köyhyyttä ja edistetään kestävästä kehitystä.

16.51 **Jaana Pelkonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Yli 200 miljoonan tytön ja naisen sukuelimet on silvottu, 12 miljoonaa lasta päättyy avioliittoon vuosittain, 214 miljoonaa naista ei saa haluamaansa ehkäisyä. Useissa maissa tyttöihin ja naisiin kohdistuu laajaa syrjintää ja väkivaltaa nimenomaan sukupuolensa vuoksi, ja nämä äsken mainitsemani olivat vain muutamia erittäin surullisia lukuja näihin tilastoihin liittyen.

Kuten ministeri Virolainen jo äsken esittelypuheenvuorossaan mainitsi, kuluneella vaalikaudella Suomi nosti naiset ja tytöt kehityspolitiikan kärkeen, ja tämä on erittäin tärkeä edistysaskel tasa-arvon kehittämisessä ja edistämässä. Painopisteen rahoitus kuitenkin väheni noin 40 prosenttia osana kehitysyhteistyön määrärahalikkauksia. Tässä ei ole mitään järkeä. Sanojen tulee aina vastata tekoja.

Tyttöjen oikeuksien edistämässä on kyse paitsi tasa-arvosta myös kokonaisten yhteisöjen ja yhteiskuntien kehityksen avaimista. Suomalaiset ovat onneksi laajalti samaa mieltä, nimittäin 88 prosenttia suomalaisista pitää kehitysyhteistyötä tärkeänä ja 76 prosenttia pitää nimenomaan naisten ja tyttöjen oikeuksien edistämistä parhaana tapana vähentää glo-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

baalia eriarvoisuutta. Jos jätämme työt syrjään, maailmamme hukkaa puolet potentiaalistaan, ja tähän meillä ei todellakaan ole varaa.

Tyttöjen ja naisten oikeuksien tulee olla kehityspolitiikan painopiste myös ensi hallituskaudella, ja samalla on varmistettava riittävä rahoitus, ohjaus ja seuranta. Lisäksi sukupuolten tasa-arvo on tärkeä huomioida kehityspolitiikassa läpileikkaavasti, jotta kaikki tehty kehitysyhteistyö pyrkisi purkamaan ahtaita sukupuolirooleja ja syrjintää ja saamaan aikaiseksi kestävää muutosta naisten ja tyttöjen asemassa.

16.53 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin on syytä kiittää ministeriä siitä, että tällainen tulospöytäkirja on nyt lähtenyt liikkeelle. Tämä on hyvä dokumentti ja hyvä työkalu myös niitä epäileviä tuomaita vastaan, joita silloin tällöin tulee turuilla ja toreilla vastaan, jotka ajattelevat, että kehitysyhteistyörahat menevät niin sanottuun Kankkulan kaivoon. Kun tässä käydään läpi näitä tuloksia ja sitä, mitä rahoilla on saatu aikaan, niin tämä on hyvin vakuuttava raportti.

Mutta sitten vähän negatiivisempia asioita. Samoin kuin edelliset puhujat, otan ensin esille määrärahakehityksen. On tietynlainen häpeä, että ensi vuoden tulo- ja menoarviossa kehitysyhteistyövarat ovat siellä 0,4:n tasolla. Se ei ole pohjoismaista tasoa, se ei oikein ole edes hyvää eurooppalaista tasoa, kun tiedetään kaikki ne haasteet, joita meillä on edessämme, ja viittaa juuri juurisyihin, alkusyihin, sotiin, konflikteihin, ilmastonmuutokseen, jotka ovat sitten osaltaan tuottaneet pakolaisuutta. Olisi tehokkainta vaikuttaa suoraan siellä alkulähteillä.

Myöskin tuen osuus köyhimmille maille ja kaikkein haavoittuvimmille on valitettavasti laskenut kehitysyhteistyössä. Ymmärrän, että kun tulee näitä uusia rahoitusinstrumentteja ja yritetään edistää yrittäjyyttä ja työtä ja näin pois päin, niin sitä on vaikea edistää näissä kaikkein köyhimmissä maissa, mutta meidän pitäisi kuitenkin pitää nämä omassa tähtäimessämme kaikkein tärkeimpinä avunsaajina.

Myöskin kansalaisjärjestöjen osalta on valitettavasti käynyt niin, että tukea on leikattu samaan aikaan kuin on todettu, että kansalaisjärjestöt ovat usein se tehokkain keino saada apua perille ja myöskin toimia kaksisuuntaisesti niin, että kun meillä on näissä kehitysmaissa esimerkiksi alkuperäiskansakysymykset, ympäristökysymykset eivätkä ne ole yksiselitteisiä, niin kansalaisjärjestöjen kautta usein saamme joskus heikkoja signaaleja ja joskus vahvoja signaaleja siitä, mitä voisi tehdä paremmin ja missä ehkä konfliktien alkusyyt näissä ovat.

Ja aivan viimeisenä asiana, arvoisa puhemies, pitkäjänteisyys. Kehitysyhteistyön pitäisi olla pitkäjänteistä ja projektien yltää myöskin hallituskausien yli niin, ettei niitä tarpeettomasti katkaista tai leikata.

16.55 Lea Mäkipää sin (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille tämän tulospöytäkirjan antamisesta eduskunnalle. Muistaisin, että edellytys Suomen kehitysyhteistyön tulosten raportoinnista tehtiin jo vuonna 2014, kun Timo Soini oli ulkoasiainvaliokunnan puheenjohtajana, mutta kiitos valtioneuvostolle tämänpäiväisestä.

Ryhmä katsoo, että kehityspolitiikka on osa Suomen ulko- ja turvallisuuspolitiikkaa ja sen tuloksilla edesautetaan Suomen ulkopoliittisia tavoitteita. Raportista voimme lukea, että Suomen kehitysyhteistyöpolitiikka on tuloksellista ja että sen toimeenpano on tällä hallituskaudella tehostunut. Suomellahan on tällä hallituskaudella ollut erittäin hyvät kehityspolitiikan painopisteet, kuten ministeri mainitsi, joista tärkeimmäksi vielä nostaisin

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

naisten ja tyttöjen aseman parantamisen sekä demokraattisten periaatteiden edistämisen. Näillä saroilla, kuten naisten terveystalveluiden saavutettavuudessa, on ilahduttavasti edistetty, ja muita tärkeitä painopisteitä ovat tietysti myös köyhyyden poistaminen, ruokaturva, puhdas vesi. Nämä ovat tärkeitä elementtejä. Suomen tuella on myös saatu yritystointintaa. Katsoin, että yli 600 000 pienyritystä on päässyt rahoitustalveluiden piiriin.

Se, mikä tässä tuloraportissa ja kehityspolitiikan tuloksellisuuteen pyrkimyksessä on merkittävää, on se, että kun saamme tietoa tuloksista, voimme ohjata resursseja sinne, missä niitä tarvitaan, ja tehdä vähemmällä enemmän. Raportista saamme lukea, että Suomen kannattaa siis keskittyä rajalliseen määrään painopisteitä, jotka perustuvat keskeisiin suomalaisiin arvoihin, ja toimia pitkäjänteisesti näiden hyväksi.

Tästä on hyvä jatkaa.

16.57 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Raportin johdanto mielestäni tiivistää kehitysyhteistyön ja kehityspolitiikan oleellisen ytimen. Suomen tulokset eivät synny tyhjiössä vaan yhteistyössä eri keinovalikoimien turvin. Tuloksia on tarkasteltava eri tasoilla ja ajanjaksoilla, ja niiden syntyyn vaikuttavat todella lukuisat tekijät.

Erittäin hyödyllinen muistutus tässä raportissa, ellei jopa hätähuuto, liittyy ilmastorahoituksen riittämättömyyteen ja erityisesti kehitysmaiden sopeutumiseen liittyviin toimiin, jos kestäviä tuloksia halutaan saavuttaa. Samalla raportti kuvaa hyvin, miten Suomi on pystynyt kasvamaan energiasektorilla erityisesti finanssisijoitusten ja Finnfundin turvin. Investointien kanavointi kestäviin kohteisiin on aivan välttämätöntä taistelussa ilmastomuutosta vastaan.

Olenko tyytyväinen näihin raportin tuloksiin? Kyllä, erittäin monin paikoin olen, ja haluan niitä ehdottomasti lisää myös jatkossa läpi kehitysyhteistyön kentän. On hankalaa nostaa esille jotain erityistä tulosta ylitse muiden, mutta kansalaisjärjestöjen humanitaarisen vammaistyön tulokset ansaitsevat kyllä erittäin vahvan kiitoksen ja erityismaininnan. Lisäksi raportti tuo esiin laajemminkin kansalaisjärjestöjen, erityisesti evaluoitujen ohjelmakijärjestöjen, saavuttamat tulokset ja antaa niille niiden ansaitseman tilan ja arvostuksen. Samanaikaisesti on hyvä tiedostaa kehitystarpeet erityisesti läpileikkaavien teemojen — tasa-arvon, ilmaston, eriarvoisuuden — raportoinnissa sekä tulostiedon rajoitteet, jotka kuvaavat usein määriä, eivät vielä laadullista tai laajempaa sosiaalista muutosta. Raportissa viitataan usein myös ulkoisiin ja sisäisiin arviointeihin. Tämäkin on erittäin tervetullutta. Ehkä toivon, että raportissa myös selvemmin kerrotaan, mitä suosituksista seuraa.

Suomen kannattaa keskittää riittävät resurssit tärkeimpien tavoitteiden saavuttamiseen ja turvata ne kasvattamalla kokonaisrahoitusta [Puhemies koputtaa] 0,7- ja 0,2-tavoitteiden mukaisesti.

16.59 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuloraportti osoittaa, että Suomen kehitysyhteistyö on tuloksekasta. Rahoille siis saadaan vastinetta. Raportti keskittyy kehitysrahoitukseen. On kuitenkin muistettava, kuten ministeri totesi, että kehityspolitiikka on rahoitusinstrumentteja laajempi kokonaisuus, jota tehdään esimerkiksi diplomatian, kansainvälisen verotuksen, rauhanturvaamisen, kauppapolitiikan, EU-vaikuttamisen, ilmastopolitiikan ja kaiken sen politiikan kautta, joka vaikuttaa kehittyvien maiden kestäväen kehityksen edellytyksiin ja maailman köyhimpien elämään. Kehityspolitiikan tavoitteiden on ohjattava näitä kaikkia politiikan sektoreita.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyön tulokset ovat siis olleet hyviä, mutta tuloksia ovat heikentäneet hallituksen valtavat rahoitusleikkaukset. Vasemmisto näkee, että nyt kehitysyhteistyörahoitusta on nostettava välittömästi, mielellään jo ensi vuonna. On suunnattava päästöhuutokauppatulot takaisin ilmatoroitukseen, ja on luotava ja sitouduttava polkuun kohti 0,7 prosentin bruttokansantuoteosuutta.

Arvoisa puheenjohtaja! Tulokset ovat siis hyviä, mutta on muistettava, että kaikkia tuloksia on vaikea mitata. Esimerkiksi järjestöt tekevät hyvää ja tuloksekasta työtä, mutta kaikkea työtä esimerkiksi ihmisoikeuksien edistämiseksi on vaikea laittaa numeeriseen muotoon. Joissain hauraissa olosuhteissa hyvä tulos voi olla myös esimerkiksi se, etteivät asiat mene huonompaan suuntaan. Kestävän kehityksen tavoitteiden saavuttamisen ehkä suurin haaste ilmastonmuutoksen lisäksi ovat lisääntyneet ja mutkistuneet konfliktit. Tarvitaan siis rauhantyötä ja humanitaarista rahoitusta sekä voimakasta ilmatoroitusta.

Arvoisa puhemies! Haasteena globaalisti ovat myös kasvavat nuorisoikäluokat kehittyvissä maissa. Esimerkiksi tyttöjen sukupuolielinten silpomisen vastaisessa työssä ollaan vähennetty silvottujen tyttöjen prosenttiosuutta, mutta numeerisesti silvottujen tyttöjen määrä on lisääntynyt. Meidän on siis kyettävä globaalisti lisäämään [Puhemies koputtaa] ponnistuksia, kun ikäluokat kasvavat.

17.02 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan minäkin ensiksi kiittää ministeri Virolaista siitä, että hän on tuonut meille tämän tuloraportoinnin ja saanut sen tehdyksi. Se on siinä mielessä erittäin myönteinen ja rakentava dokumentti, koska vähän niin kuin edesmennyt kirjailija Hans Rosling kirjassaan osoittaa, niin kehitysyhteistyöllä ja politiikalla voidaan muuttaa maailmaa, mikä viime aikoina ehkä liian usein on asetettu kyseenalaiseksi. Tulokset ovat huikkeitä, mutta se tarkoittaa kuitenkin, ihan niin kuin raportissa sanotaan, että se edellyttää pitkäjänteisyyttä ja keskittymistä ja tietenkin tiettyä resursointia. Siinä mielessä raportti rehellisesti kertoo myös, että vuoden 2016 leikkaukset ovat vahvasti heikentäneet tuloksia etenkin tietyssä multilateraalisessa tuessa, multilateraalisessa yhteistyössä, kansalaisjärjestöjen yhteistyössä sekä heikentäneet osaaamista siinä mielessä, että henkilöstöresursseja on jouduttu vähentämään sekä julkisella puolella että kansalaisjärjestöissä, mikä tietenkin on aika ikävä asia, koska se vaikuttaa monta, monta vuotta eteenpäin.

Nyt on hyvä hetki, vaikka olisi tietenkin toivonut, että tämä olisi voinut tapahtua ennemmin, sitoutua siihen, että nostamme taas kehitysyhteistyövaroja. Mielestäni tällä hetkellä meillä on hyvä syy kysyä, ovatko leikkaukset ja rahoituksen suuntaus itse asiassa kokonaan murentaneet meidän tuloksiamme, ja siinä mielessä meidän täytyy nopeasti tehdä korjausliikkeitä. Olemme tällä hetkellä vasta 11:nä EU-maissa tässä kehitysyhteistyön tasossa, ja Ruotsin taso on yli viisi kertaa suurempi kuin Suomen, joten toivon, että tämä on hyvä lähtölaukaus ja [Puhemies koputtaa] hyvä dokumentti myöskin seuraavalle hallitusyhteistyölle.

17.04 **Erkki Tuomioja sd** (vastauspuheenvuoro): Herra puhemies! Tämä tuloraportti on tervetullut, ja se kertoo vakuuttavalla tavalla siitä, että Suomessa osataan ja suomalaiset järjestöt ja henkilöt osaavat tehdä kehitysyhteistyötä tuloksekkaalla tavalla. Mutta se, mikä tietysti on tässä surullista, on se, että laadun korostamisen ohella määrää on kuitenkin leikkattu. Se tarkoittaa sitä, että jos me emme olisi tämän hallituskauden alussa lähteneet tällaiseen 40 prosentin leikkaukseen, meillä olisi osoittaa 40 prosenttia enemmän tuloksia ja

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

itse asiassa meillä olisi vieläkin enemmän, koska on myös muistettava, että nämä leikkaukset saattoivat monet kansalaisjärjestöjen projektit suuriin vaikeuksiin ja siten myöskin heikensivät niiden laatua.

Kun nyt tänä päivänä on muotia korostaa sitä, että kehitysyhteistyötä, erityisesti Afrikan tukemista, tarvitaan, jotta voitaisiin vaikuttaa myös Eurooppaan suuntautuvaan pakolaisuuteen ja muuttoliikkeeseen, minusta olisi ihan hyvä, jos tämä oivallus ymmärretään ja nimenomaan niissä tahoissa, jotka ovat eniten vastuussa tästä suuresta leikkauksesta ja jotka nyt puhuvat siitä, että ihmisiä on autettava siellä, mistä he lähtevät liikkeelle. Tässäkin on tietysti muistettava, että kyllä se muuttoliike jatkuu, saattaa jopa kiihtyäkin kehityksen lähtiessä liikkeelle. Ennen kaikkea on kysymys myöskin siitä, että hauraisiin valtioihin ja konfliktien ennaltaehkäisyyn tarvitaan panostusta. Se on inhimillinen, humanitäärinen kysymys, jossa erittäin paljon on tehtävää.

Ja lopuksi myöskin, kun me tänä päivänä maailmassa joudumme puolustamaan monenkeskistä sääntöpohjaista yhteistyöjärjestelmää eri puolilta tulevia murentamisyriytyksiä vastaan, olisi tärkeää, että tämä näkyisi myös kehitysyhteistyössä. On hyvä, että Suomen kaltaiset maat harjoittavat omaa yhteistyötään, mutta Suomella ja Pohjoismailla on tärkeä rooli monenkeskisessä yhteistyössä ja näiden järjestelmien vahvistamisessa, ja leikkaukset eivät sitä todellakaan ole auttaneet.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja tämän kierroksen jälkeen siirrytään minuutin mittaisiin vastauspuheenvuoroihin.

17.06 Pertti Salolainen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehitysbudjetit eivät ole olleet viime vuosien hallitusten kunniakkaimpia lehtiä. Päinvastoin ulkoasiainvaliokunta on joutunut ainakin kymmenen vuoden ajan korostamaan sitä, että tähän on saatava käänne ja kehitysyhteistyövaroja on lisättävä. No, nyt suhtaudun tähän tilanteeseen vähän optimistisemmin, koska ministeri Virolainen on selvästi ottanut tämän asian ohjelmaansa, ja tämä raportti on siitä hyvä esimerkki. Nyt on todellakin muutoksen paikka. Me olemme noin puolivälissä verrattuna muihin Pohjoismaihin, jotka ovat jo tämän 0,7:n bkt-tavoitteen saavuttaneet.

Tämä on todellakin tärkeää monestakin syystä. En mene kaikkiin yksityiskohtiin, mutta on todellakin välttämätöntä, että sekä Euroopan unionilla että kansallisvaltioilla on sellaista kehitysyhteistyötä, joka luo elämisen edellytyksiä erityisesti Sahelin alueelle ja sen eteläpuoliseen Afrikkaan. Hieman pirullinen tässä on tietysti tilanne sen vuoksi, että mitä paremmin Suomessa menee, sitä pienempi tämä prosentti on. Jos maassa menee huonosti, nämä miljoonat antavat suuremman prosentin.

17.08 Satu Hassi vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä, että eduskunta on saanut tämän raportin tutustuttavaksi ja keskusteltavaksi. Siitä näkyy selvästi, että Suomen kehitysyhteistyöllä on saatu hyviä tuloksia, mutta kuten moni kollega on jo todennut, niitä tuloksia ovat heikentäneet ne rajut määräraahaleikkaukset. Tämä hallitushan on tehnyt kaikkein suurimmat suhteelliset määräraahaleikkaukset kehitysyhteistyöhön ja luonnonsuojeluun.

Ministeri painotti puheessaan ilmastoa. Edellisen hallituksen aikanahan meillä oli se politiikka, että päästökaupan huutokauppatulot ohjattiin ilmastomuutoksen hillintään ja siihen sopeutumiseen. Tästä on luovuttu, mutta tähän pitäisi palata, varsinkin kun päästökau-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

pan huutokauppatulot kasvavat nyt, kun hiilidioksiditonni hinta päästömarkkinoilla kasvaa. Suomen pitäisi sen ohella, että rahoitamme ilmastonmuutoksen hillintää, muistaa myöskin velvoitteemme ilmastonmuutokseen sopeutumisen rahoittamisesta kehitysmaissa, jotka kaikkein vähiten ovat ilmastonmuutosta aiheuttaneet.

17.09 Hanna-Leena Mattila kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehityspolitiikkaa koskeva tulosraportti oli kiinnostavaa luettavaa. Pitkäjänteisyys ja priorisointi ovat avainsanoja näissä rohkaiseissa tuloksissa, joita raportti tuo esille. Maailma ei kenties tule valmiiksi näillä toimilla, mutta paremmaksi kyllä.

Raportti kirvoittaa kysymään ministeriltä myös pari kysymystä: Kun ilmastonmuutos on yksi väkeä liikkeelle laittava seikka, onko puiden istuttamista esimerkiksi Afrikan maihin jo mietitty käytäntöä suunnittelevalle tasolle? Ja tuntuisiko ministeristä vieraalta ajatus, että kouluissa voitaisiin lisätä järjestelmällisesti kehitysyhteistyökasvatusta, joka edesauttaisi nuoren kasvamista humaniksi maailmankansalaiseksi?

17.10 Pauli Kiuru kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Kiitos tulosraportista ja tästä keskustelusta.

Yksi juurisyy köyhyyteen on väestönkasvu, ja on hyvä, että naisten asema, lasten asema, lukutaito, lisääntymisterveys, tämänsuuntaiset asiat, ovat vahvasti esillä Suomen kehitysyhteistyöpolitiikassa, koska ne ovat niitä keinoja, joilla voidaan siihenkin asiaan vaikuttaa. Nimenomaan koulutus ja naisten asema siellä nousevat.

Afrikan osalta meillä on vuosisadan loppuun mennessä YK:n arvion mukaan pelkästään väestönkasvuna 3,5 miljardia afrikkalaista enemmän kuin nyt, mikä vastaa 600:aa Suomen väkilukua, ja sitä taustaa vasten jokainen ymmärtää, että jos väestönkasvua ei saada aisoihin, tulos on heikko.

Ministeri puhui arvoista, ja tämä raportti puhuu myös Suomen arvoista. Kysyn: jos kohdamaa ei sitoudu yhteisesti sovittuihin arvoihin, voidaanko tukea harkita uudestaan? Viitataan tässä Tansanian presidenttiin, [Puhemies koputtaa] joka kehottaa kansaansa lisääntymään, koska viisi lasta per nainen ei kuulemma riitä.

17.11 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ministeri Virolainen, totesitte, että tarvitaan nykyistä parempia keinoja tukea hauraita maita, ja toivon teille paljon voimia tässä tärkeässä tehtävässä, nimittäin paikkaanne ei ole ollut helppo, kun hallitus jo kautensa alussa leikkasi kehitysyhteistyömäärärahoista yli kolmanneksen ja monien tärkeiden kansalaisjärjestöjen työ halvaantui tästä. Raportinkin mukaan pitkäjänteisyys kehitysyhteistyössä on todella keskeistä, ja me tarvitsemmekin nyt ohjelman ja aikataulun siitä, kuinka saamme nostettua kehitysyhteistyömäärärahat 0,7 prosenttiin bkt:stä. Naisten ja tyttöjen aseman parantaminen on tärkeä painopiste, mutta myös nämä haavoittuvat ryhmät ovat kärsineet valtavista leikkauksista. Haluan nostaa esiin vielä vammaisten aseman, koska heille on todella keskeistä päästä koulutukseen, ja ravinto ja hygienia pakolaisleireillä ovat keskeisiä asioita.

Ilmastonmuutoksen torjunta ja sopeutuminen olivat hyvin esillä puheessanne. Nyt voisitte ohjata päästökauppatuloja [Puhemies koputtaa] kehityspolitiikkaan ja ilmastorahoitukseen.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

17.12 **Hanna Halmeenpää vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kehitysyhteistyölle on hyvin laaja kansalaisten tuki. Tuoreiden kyselyjen mukaan noin 80 prosenttia suomalaisista pitää kehitysyhteistyötä tärkeänä tai erittäin tärkeänä. Kiitos tästä raportista ja sen tuomisesta eduskuntaan. Raporttihan osoittaa, että kehitysyhteistyön tulokset ovat osin hyvin konkreettisia: useampi lapsi pääsee yläkouluun, useampi nainen saa ehkäisyä, useampi tarvitseva saa ruoka-apua.

Esiin nousee arvokkaana myös tuhansien ihmisten eri puolilla maata Suomessa tekemä vapaaehtoistyö. Huolenaihehan tässä kuitenkin on, että kansalaisjärjestöjen rahoitus on vähentynyt tällä hallituskaudella merkittävästi. Kansalaisjärjestöjen työ muun muassa edistää hyvin naisten asemaa, ja myös ulkoministeriön tuore tasa-arvotyötä koskeva arviointi tukee tätä johtopäätöstä ja kehottaa kansalaisjärjestöjen kehitysyhteistyön lisäresursointiin. Näin ollen kysynkin, oletteko ryhtymässä kansalaisjärjestöjen lisäresursointiin [Puhemies koputtaa] jollain aikavälillä.

17.13 **Emma Kari vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluan myös kiittää ministeriä siitä, että saamme tämän tärkeän raportin tänään käsittelyyn. Samalla on kyllä helppo yhtyä siihen ihmettelyyn, joka täällä tiettyjen edustajien puheenvuoroissa on nousut esiin, kuinka kevyesti tässä ohitetaan massiiviset leikkaukset kehitysyhteistyömäärärahoihin, jotka hallitus kautensa alussa teki.

On äärimmäisen hienoa se, että Suomi on nyt nostanut naiset ja työt kehityspolitiikkansa tärkeimmäksi prioriteetiksi. Kuitenkin näitten massiivisten leikkausten seurauksena myös rahoitus tyttöjen ja naisten oikeuksille on laskenut peräti 44 prosenttia eli lähes puolet. Jos tyttöjen ja naisten asemaa halutaan aidosti parantaa, niin kyllä tämä on asia, jonka on näytävä paitsi niissä papereissa, paitsi niissä puheissa, myös aidosti siinä oikeassa rahassa, jota tähän työhön ohjataan. Sen takia me tarvitsemme suunnitelman sille, miten seuraavan kahden hallituskauden aikana tullaan pääsemään 0,7 prosentin tavoitteeseen. Liikkeelle on lähdettävä niin, että tällä kaudella tehdyt leikkaukset perutaan.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä debatin tässä vaiheessa minuutin mittaiset vastauspuheenvuorot edustajille Paloniemi, Haavisto, Biaudet ja Sarkkinen ja sitten ministerille hänen niin halutessaan vaikkapa 2 minuuttia.

17.15 **Aila Paloniemi kesk** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tulokset edellyttävät linjan säilymistä ja resurssien kasvattamista siellä, missä hyviä tuloksia on saatu aikaan. Tämä on selvää. Maaohjelmien ja -kumppanuuksien lisäksi tähän tulee lukea myös kansalaisjärjestöjen tulokset. Samalla on käytettävä monipuolista harkintaa erityisesti haurilla alueilla ja ihmisoikeustyössä, joissa tulokset todella ovat kovan työn takana.

Raportin viimeinen johtopäätös on erittäin arvokas. Se kiteyttää hyvin niin sanotun johdonmukaisuuden ajatuksen. Kestävän kehityksen tavoitteita tulisi edistää entistä vahvemmin kaikessa Suomen toiminnassa ja eri politiikoilla, ei vain kehityspolitiikalla ja kehitysyhteistyöllä. Tämä on tärkeä päätelmä, joka tulisi ehdottomasti huomioida eri politiikkaalojen suunnitelmissa paljon entistä tarkemmin.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvoisat edustajat, äsken lukemaani listaan tulivat vielä puheenvuoropyynnöt edustajilta Hakkarainen ja Satonen. Koska he ei-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

vät ole käyttäneet vielä yhtään puheenvuoroa, myönnän myöskin ne, ja sitten on ministerin vuoro.

17.16 Pekka Haavisto vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kun mietti Suomen vahvuuksia nimenomaan kansalaisjärjestöpuolella, niin mielestäni edustajat Paloniemi ja Karimäki toivat hyvin esiin sen, miten ainutlaatuista työtä olemme tehneet vammaisten oikeuksien edistämiseksi. Entinen kollegamme Kalle Könkkölä, joka täällä salin taikosassa aikanaan istui, omisti elämäntyönsä juuri tälle vammaisten oikeuksien edistämiseksi, niin vammaisten lasten oikeuksien edistämiseksi kuin kaikkien vammaisten oikeuksien edistämiseksi. Se on aivan ainutlaatuista työtä, jossa Suomi voisi näyttää mallia. Se kertoo myöskin meidän omasta ihmiskäsityksestä paljon ja kertoo siitä myönteisesti.

Ympäristön osalta ministeri mainitsi jo WWF:n ja Siemenpuun ja näiden tekemän tärkeän työn. Olisin vielä ottanut sitten ihmisoikeustyön, KIOS-säätiön työn ja myöskin Demon työn eli tämän puolueiden yhteisen demokratiaelimen työn, joka on pystynyt tukemaan sitten demokraattisia prosesseja monissa maissa. Mielestäni näistä pystytään kehittämään myöskin vielä parempia suomalaisia vahvuuksia.

17.17 Eva Biaudet r (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Raportti sanoo mielestäni mielenkiintoisesti sen, että parhaat tulokset saadaan silloin, kun tällainen rahoitus koplaataan yhteen poliittiseen dialogiin esimerkiksi silloin, kun rakennetaan kansallisia opiskelutai koulutusjärjestelmiä. Me olemme silloin onnistuneet parhaiten, kun olemme näiden projektien kautta pyrkineet edistämään tasa-arvoa, osallisuutta ja syrjimättömyyttä. Kysynkin: vaikka tämä rahoitusraamin nostaminen on tosi ensisijaista, niin ennen kuin me olemme siellä 0,7:ssä, olisiko nyt syytä vaihtaa tätä fokusta niin, että pystyisimme paremmin tavoittelemaan juuri näitä asioita, joita minun mielestäni ei samalla tavalla näissä rahoitusinvestoinneissa pystytä tekemään? Jos ajatellaan demokratiaa tai konfliktien tilannetta, niin viimeisen kymmenen vuoden aikana ja ihmisoikeuspuolustajien kohdalla tilanne on huonontunut. Me tarvitsisimme tällaista demokratiaa ja tällaista perusyhteiskunnan rakentamista [Puhemies koputtaa] erityisen vahvasti tällä hetkellä, ennen kuin talouksia voidaan saada kuntoon.

17.18 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Raportti kertoo, että kehityspolitiikka tarvitsee pitkäjänteisyyttä, ja minä toivon, että me kaikki tässä salissa tiedostamme sen ja muistamme sen myös seuraavissa hallitusohjelmaneuvoittelussa.

Arvoisa puhemies! Naiset ja tytöt ovat Suomen kehityspolitiikan painopiste. Kuitenkin rahoitus painopisteelle on leikkaantunut radikaalisti, ja on ongelmallista, etteivät eduskunnan hyväksymät painopisteet vaikuta suoraan rahoitukseen. Tätä painopisteiden ja rahoituksen johdonmukaisuutta on parannettava.

Arvoisa puhemies! Myös seksuaalioikeudet on nostettu Suomen kehityspolitiikan ytimeen, ja se on aivan oikein, sillä oikeus päättää omasta kehosta ja omasta elämästä on keskeinen ihmisoikeus ja seksuaalioikeuksien toteutumisella on myös yhteys taloudelliseen kehitykseen ja väestönkasvuun. Kuitenkin myös tämän painopisteen rahoitus on leikkaantunut. Seksuaalioikeuksia kyseenalaistetaan nyt monelta taholta oikeistopopulistien ja konservatiivien suulla, ja myös seksuaalioikeuksien rahoitusta on globaalisti leikattu. Nyt me tarvitsemme Suomen rahoitusta ja Suomen poliittista tukea, koska kuka seksuaalioikeuksien [Puhemies koputtaa] puolesta työskentelee, jos emme me?

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

17.19 **Teuvo Hakkarainen ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Onpas täällä nättejä juttuja kehitysavusta. Mutta toisenlainen näkökanta siihen:

Ulkoasiainneuvos, eläkkeellä oleva suurlähettiläs Matti Kääriäinen on kirjoittanut kirjan Kehitysavun kirous. Hän on ollut 40 vuotta kehitysapuyhteistyössä ja sanoo, että yksi prosentti menee perille tästä avusta. Luen siitä pätkän: ”Kehitysavun antaminen köyhille maille ei ole johtanut niihin tavoitteisiin, jotka sille alun perin asetettiin. Äärimmäinen köyhyys on häviämässä lähinnä sellaisissa maissa, joille kehitysapua ei ole annettu — vaikka virallinen propaganda toista väittääkin. Monissa maissa kehitysapu tukee paikallista eliittiä, ei demokratisoitumista. Kaiken kukkuraksi kehitysmaista karkaa pääomia lähes kymmenen kertaa kehitysavun verran.” Onko tämä herra kirjoittanut jotakin valetta tai jotakin muuta, [Puhemies koputtaa] vai onko se totta?

17.20 **Arto Satonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Biaudet otti täällä esille ihmisoikeuspuolustajien aseman eri maissa. Siihen varmaan voi liittää myös toimittajien aseman, ja täytyy sanoa, että tämä kehitys on kyllä ollut viime aikoina varsin huolestuttava. Se on toki ollut huolestuttavaa myös joissakin sellaisissakin maissa, jotka eivät ole enää kehitysavun piirissäkään, mutta nimenomaan näissä kehitysmaissa. Yhdyn kyllä siihen näkemykseen, että ennen kuin demokratia ja hyvä hallinto toimivat, on vaikea edistyä millään muillakaan askeleilla. Toivoa nyt sopii erityisesti, että kykenisimme Lähi-idässä ja toisaalta Afrikan alueella — ja tietysti kaikkialla muuallakin mutta ennen kaikkea näillä alueilla — saamaan edistystä aikaan, koska se sitten vaikuttaa myös suoraan Euroopan tilanteeseen. Ja minun ymmärtääkseni Euroopassa on aika hyvin nyt se tilanne tajuttu, että Afrikan tulevaisuus on aika lailla kohtalon asia myöskin Euroopalle.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ja äsken sovitusti ministerille nyt 3 minuuttia. Sitten jatketaan debattia.

17.21 **Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Anne-Mari Virolainen:** Arvoisa herra puhemies! Kiitos teille kaikille näistä arvokkaista puheenvuoroista. Tuntuu siltä, että me kaikki tässä salissa murehdimme niitä leikkauksia, joita tällä vaalikaudella on tehty, mutta olen myös aistivinani, että täällä on selvästi tulevaisuussuuntautunut odotus siitä, että jos jonain päivänä me pääsisimme aidosti siihen 0,7:ään. Näistä leikkauksista vielä kommentoin sen verran, että ne on useassa kohdassa tätä tulosraporttia mainittu, osoitettu, ja siinä mielessä haluan muistuttaa siitä, että me todellakin ymmärrämme sen, että tämä on pitkäjänteistä työtä, ja silloin jos yhdellä kohtaa leikataan, niin se vaikuttaa hyvin pitkälle tulevaisuuteen, kuten esimerkiksi edustajat Haavisto ja Tuomioja puheenvuoroissaan nostivat esiin.

Tasa-arvo: ensimmäistä kertaa prioriteetti, vaikka on ollut läpileikkaavana teemana mukana jo pitkään. Se on juuri niin kuin edustaja Pelkonen sanoi, että puolet potentiaalista menee hukkaan, jollei tyttöjä ja naisia pidetä mukana. Väestönkasvusta oltiin huolissaan ja muutenkin naisten ja tyttöjen asemasta. Yhdysvaltojen vedolla SRHR:stä eli seksuaali- ja lisääntymisterveydestä leikattiin, mutta Suomi monen muun samanmielisen kanssa pystyi saamaan aikaan nimenomaan tähän lisärahoitusta.

Edustaja Haaviston huoli 0,2:sta ja hauraista maista: se on meidän kaikkien huoli ja erityisesti, kun me tiedostamme sen, että niissä maissa toimitaan sellaisissa ympäristöissä,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

että kansalaisjärjestöllä on ehkä jopa paremmatkin mahdollisuudet saada tuloksia aikaiseksi kuin isoilla toimijoilla.

Ilmastonmuutos: sitä huolta tuli monelta suunnalta, ja se on aivan selvästi tässä pystytty osoittamaan, että me emme ole ehkä ihan saaneet sitä panos-tuotossuhdetta oikealle kohdalle, elikkä sitä pitää jatkaa.

Edustaja Sarkkinen nosti ansiokkaasti esiin, että paljon on myös sellaista tulosta, mitä ei voida numeerisesti saada aikaiseksi. Ja senpä takia niitä esimerkkejä on pyritty tässä raportissa tuomaan esiin.

Ja kiitos, edustaja Biaudet, tämä toivottavasti toimii lähtölaukauksena sitten, kun ne, jotka seuraavaa hallitusohjelmaa neuvottelevat, rakentavat sitä polkua Suomen kehityspoliitikalle. Puiden istuttamisesta: meillä on vuosien, vuosien hyvät kokemukset metsätaloudesta eri kehitysmaissa. Samoin kysymykseenne, joka liittyi kouluihin: globaalikasvatus on erittäin tärkeää, se on osa opetussuunnitelmaa, ja itse asiassa parhaillaan on haku auki siitä, jos kansalaisjärjestöt haluaisivat tehdä sitä.

Tässä vain osa teidän kysymyksistänne, kommentteistänne. Jatketaan, kun seuraava hetki tulee.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Arvon ministeriltä jäi minunkin korvieni kuullen vielä muutamaan kysymykseen vastaamatta, ja varaan hänelle tilaisuuden vastata niihin kysymyksiin vähän myöhemmässä vaiheessa.

17.25 **Satu Hassi vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on käytetty ansiokkaita puheenvuoroja naisten ja tyttöjen aseman parantamisen ja seksuaali- ja lisääntymisterveytyksen tärkeydestä ja painopisteestä Suomen kehitysyhteistyössä. Kuten edustaja Sarkkinen totesi, valitettava tosiasia kuitenkin on, että rahamääräisesti tämä rahoitus on vähentynyt rajusti. Esimerkiksi YK:n väestö- ja kehitysjärjestö UNFPalle Suomen rahoitus vuonna 2014 oli 45 miljoonaa euroa, viime vuonna enää 17,5 miljoonaa euroa. Kuitenkin maailmassa on yli 200 miljoonaa naista, joilla ei ole käytössään modernia ehkäisyä, vaikka he haluaisivat. Arvioidaan, että maailmassa raskauksista ainakin 89 miljoonaa joka vuosi on suunnittelemattomia. Eli tätä työtä parantamalla voimme myös vähentää sitä ympäristöön kohdistuvaa painetta, joka ihmisten lukumäärästä ja väestönkasvusta tulee.

17.26 **Eero Heinäluoma sd** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tässä on ollut erinomaisen hyvä ja pitkälti yksituumainen keskustelu. Voisiko sanoa niin, että me tiedämme, mitä pitäisi tehdä. Sitten jää jäljelle kysymys, olemmeko valmiit tekemään sen, mitä pitäisi tehdä.

17.27 **Pauli Kiuru kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa herra puhemies! Tässä raportissa nousevat esiin ihmisoikeudet, demokratia, hyvä hallinto, korruption vastainen työ, monipuoluejärjestelmää pyrimme tukemaan — tämän suuntaiset ajatukset. Ne ovat niitä ajatuksia, jotka tähän suomalaiseen arvopohjaan ja länsimaiseen arvopohjaan liittyvät.

Tietysti demokratia ei ole mikään vientituote siinä mielessä, että se ikään kuin voitaisiin istuttaa johonkin maaperään ja sanoa, että tehkää näin, kun mekin olemme niin tehneet. Mutta ehkä siitä voimme olla samaa mieltä, että demokratia noin yleensä on se paras ja toimivin hallintomuoto, yleisesti hyväksyttävien pitkällä aikajänteellä. Kerralla sen toteuttaminen ei välttämättä ole se paras tapa. Täytyy antaa aikaa sopeutua.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

Se, mikä hieman kiinnitti huomiota, on se, että tässä raportissa ei vapaata tiedonvälitystä, sananvapautta, toimittajan asemaa kovinkaan paljoa — ehkä ei oikein ollenkaan — suoraan käsitellä. Totta kai ne sisältyvät demokratiaan, mutta ehkä siihen toivoisi vielä [Puhemies koputtaa] hitusen lisää... [Puhemies keskeyttää puheenvuoron puheajan ylityttyä]

17.28 **Jani Mäkelä ps** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minuakin jäi hieman tässä keskustelussa askarruttamaan se, kun kehitysapua on kuitenkin Suomen ja monien muiden länsimaiden toimesta annettu vuosikymmeniä miljardi toisensa perään, niin milloin sitä kehitystä nyt sitten on niin paljon, ettei sitä kehitysapua enää tarvita eli maa pärjää omilla avuillaan. Se kai meidän kaikkien tavoite on. Eli mikä tässä on se tulosvastuu? Onko joku maa, joka on kehitysavulla, ylipäänsä jossain vaiheessa noussut omille jaloilleen niin, ettei sitä apua ole enää tarvittu? Voi sanoa, että kaivon poraaminen voi olla tarpeen, että on juomavettä, mutta vettä ei kannata alkaa kantamaan sinne kaivoon. Löytyykö konkreettisia onnistumisen esimerkkejä maista, jotka ovat ehkä kehitysavun tuloksena nousseet sellaiseen tilanteeseen, että pystyvät antamaan muille kehitysapua? Eikö se ole tavoitteena?

17.29 **Pertti Salolainen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Tuossa äsken minuutin puheenvuorossa ei paljoa ehtinyt sanoa, mutta toisin yhden uuden aspektin tähän myöskin. Se on se, että aina puhumme siitä, että sinne pitäisi luoda yritystoimintaa, siis teollista ja muuta, taikka maataloutta. Nyt on käynyt monessa paikassa ilmi, että jos on kehitysmaassa suojeltu alkuperäistä luontoa, metsää tai jotakin aluetta, jossa on harvinaisia eläimiä, siitä on tullut enemmän tulolähdettä pitkässä juoksussa kuin suinkaan siitä, että metsä hakataan tai tuhotaan se alue ekologisesti. Tämä on yksi mahdollisuus, että Suomi voi myöskin kannustaa tämäntapaiseen ekologiseen ja järkevään ympäristönsuojeluun, joka antaa pitkällä tähtäyksellä paremman tuloksen näille sen alueen asukkaille kuin sen alueen tuhoaminen.

17.30 **Emma Kari vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Kiitos ministerille siitä, että erityisesti nostitte vahvasti ilmastonmuutoskysymystä vastauksessanne esille, koska tässä tulosraportissahan nousee selvästi esiin se, että erityisesti ilmastorahoitus on laskenut näitten kehitysyhteistyömäärärahaaleikkausten yhteydessä erityisen paljon. Kuitenkin samaan aikaan YK:n kestävä kehityksen tavoitteet sekä Pariisin ilmastositoumukset edellyttäisivät kehittyneiltä mailta lisää rahoitusta ilmastonmuutoksen torjuntaan.

Edustaja Hassi nostikin tässä jo esiin sen, että päästökauppa alkaa pikkuhiljaa toimimaan paremmin ja tätä myötä myös päästöhuutokauppatulot kasvavat, joten kysyisinkin ministeriltä: olisiko nyt hyvä paikka ohjata nämä kasvavat päästöhuutokauppatulot kehitysyhteistyön ilmastorahoitukseen ja antaa näin hyvää esimerkkiä maailmalle?

17.30 **Lea Mäkipää sin** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Olen oppinut yhden lauseen, että rakasta lähimmäistä niin kuin itseäsi, ja kyllä tämä tarkoittaa sitä, että me olemme täällä Suomessa ihmisiä, joilla on jokapäiväinen ruoka, mutta on tänä päivänä maailmassa vielä yli 700 miljoonaa ihmistä, jotka kärsivät köyhyydestä, eli kyllä meidän pitää laittaa kortemme kekoon. Samoin, kun humanitääristä apua tarvitaan, kun on katastrofeja, niin kyllä meidän pitää siinä sitten myös osoittaa antavaisuutta.

Täällä raportissa on sanottu myös, että varsinkin Keniassa, Nepalissa ja Tansaniassa naiset ovat saaneet koulutusta esimerkiksi ehdokkaaksi ryhtymisessä ja sitten on näitä virkai-

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

lijoita ja jopa puolueita koulutettu tasa-arvoajatteluun. Se on yksi hyvä asia. Suomen lähtökohta on se, että naiset on otettava mukaan kaikkiin rauhaa ja turvallisuutta koskeviin neuvotteluihin. Toivottavasti naisemme ovat joskus myös kehitysmaissa [Puhemies koputtaa] näillä niin sanotuilla korkeilla paikoilla.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Vielä vastauspuheenvuoro, edustaja Haavisto.

17.32 **Pekka Haavisto vihr** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ensin, kun edustaja Mäkelä kysyi, onko jossain sitten saatu tuloksia aikaan, niin ettei kehitysyhteistyötä enää tarvittaisi, niin itselleni tulee mieleen Aasiasta vaikkapa Vietnam, jolla on ollut valtavan nopea talouskasvu, Afrikan maista Namibia ja näin poispäin. Onhan näitä. Ja meillä ovat täällä Euroopassa tietysti olleet valtavan humanitäärisen avun tarpeessa Länsi-Balkanin maat Jugoslavian hajoamissodan aikana, Kosovon kriisi. Kosovon pakolaisten auttaminen on aika kunniasakasi esimerkki siitä, että reagoimme ajoissa, ja siellä eletään nyt rauhan tilassa. Humanitäärisestä avusta on paljon hyviä esimerkkejä.

Mutta nousin vielä ylös itse asiassa tuodakseni esiin tämän YK-näkökulman. YK:han on nykyisessä poliittisessa tilanteessa aikamoisissa vaikeuksissakin. YK:n kehitysjärjestö ja myöskin palestiinalaisten tukijärjestö UNRWA ja muut ovat rahoitusvaikeuksissa. Olisi hyvin tärkeää, että Suomen politiikassa YK:n tukemisella, varojen kanavoinnilla myöskin YK:n kautta ja uusien ajatusten tuomisella YK:hon, oli sitten vammaiset, naiset, ympäristö meidän vahvuusalueitamme, olisi myöskin rooli.

17.33 **Jaana Pelkonen kok** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Eduskunnan väestö- ja kehitysryhmän yhteyteen on nyt kuluneena syksynä perustettu oma tyttöjen oikeuksiin keskittyvä ryhmä Tyttöjen oikeudet ja kehitys, ja olemme tämän ryhmän kanssa tänään jättäneet kirjallisen kysymyksen, jossa käsittelemme nimenomaan tyttöjen oikeuksia. Käytän tilaisuutta hyväksi, koska ministeri on täällä paikalla, josko saisimme vastausta kirjalliseen kysymykseen mahdollisesti jo näin suullisesti hieman etukäteen. Eli haluaisimme kirjallisessa kysymyksessä ryhmän jäsenten kanssa kuulla vastauksen muun muassa siihen, kuinka hallitus aikoo varmistaa, että tyttöjen erityiset haasteet ja tarpeet huomioidaan kehityspolitiikassa ja kehitysohjelmassa, ettei tyttöjä vain mainittaisi näennäisesti omalla ryhmänä naisten aseman edistämisen rinnalla. Tyttöjen ja naisten ongelmathan ovat usein yhteisiä, mutta ratkaisut eivät kuitenkaan ole aina samoja. Tyttöjä syrjitään valtavan paljon jo pelkästään ikänsä vuoksi.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä tässä debattivaiheessa vastauspuheenvuorot edustajille Biaudet, Paloniemi, Hakkarainen ja Sarkkinen ja sen jälkeen ministerille parin minuutin puheenvuoron.

17.34 **Eva Biaudet r** (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Haluaisin nostaa vielä EU:n kehitysyhteistyön tähän keskusteluun, koska jos ajattelee EU-maita yhdessä, niin meillä olisi mahdollisuus olla hyvin voimakkaita kehityksen edistäjiä, ja olen hiukan huolissani, koska EU niin paljon keskittyy tavallaan omaan tilanteeseensa. Kun puhumme esimerkiksi pakolaistilanteesta, niin nyt on avattu mahdollisuudet tavallaan rahoittaa kehitysyhteistyömäärärahoilla esimerkiksi myöskin rajavartioiden parantamista, joka sinänsä voi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

olla ihan hyvä kohde mutta joka ei välttämättä ehkä ole se juurisyy tai kehitysyhteistyön tavoite. Onko näköpiirissä jotain sellaista, että todella käynte paremmin keskustelua siitä, miten näitä kehitysyhteistyön varoja voisi vahvemmin ohjata esimerkiksi juuri nimenomaan tämän meidän raportin ja Suomen tavoitteiden mukaisesti sellaisiin kohteisiin, jotka oikeasti edistävät kehitystä ja estävät vastentahtoista siirtolaisuutta?

17.35 Aila Paloniemi kesk (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Iso osa Afrikasta on edelleen sähköistämättä. Olen itse nähnyt, kuinka lapset yrittävät kerosiinilamppujen valossa tehdä läksyjä Kiberan slummissa, valtavassa slummissa, jossa moni muukin on varmaan vierailut. Se on koskettava kokemus. Kerosiini on niin vaarallista, että se tappaa tällä hetkellä enemmän kuin malaria. Muun muassa siksi me tarvitsemme ilman muuta näitä hankkeita, jotka uusiutuvaa energiaa ja ylipäättään sähköä luovat Afrikkaan. Turkanan tuulipuisto Keniassa on aivan loistava esimerkki kansainvälisestä rahoituksesta ja siitä, että paitsi että maailman tuulisimmalla alueella myllyt pyörivät, niin siinä samalla on rakennettu alueelle kouluja ja tiettömille alueille teitä ja niin edelleen eli koko sitä infraa energian lisäksi. Jos emme me ymmärrä tätä, että tarvitaan Finnfundin ja muitten kehitysrahoittajien apua tällaisiin hankkeisiin, [Puhemies koputtaa] niin kehitysmaat eivät pysty nousemaan jaloilleen emmekä pysty toteuttamaan Agenda 2030:n tavoitteita.

17.36 Teuvo Hakkarainen ps (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Henkilökohtaisesti kannatan sitä, että kehitysapu sidotaan tuloksiin. Tärkein tavoite olisi väestönkasvun hillitseminen. Kehitysapuun voitaisiin liittää keppi ja porkkana: apu laskisi, jos avunkohteenä olevan valtion tai alueen keskimääräinen syntyvyysluku nousisi tai pysyisi ennallaan, ja vastaavasti nousisi, jos syntyvyys saataisiin laskuun. Afrikkalaiset naiset synnyttävät huomattavan paljon lapsia. Afrikassa naista kohti syntyy keskimäärin 4,7 lasta. Maailman suurin keskimääräinen lapsiluku on Nigeriassa: 7,63 lasta naista kohti. Somaliassa on 6,35. Nämä ovat tietääkseni muslimimaita, ja siellä normaalisti on neljä viisi vaimoa miehillä, ja naisten oikeuksiinkin olisi samalla hyvä puuttua siinä, että ne tulisivat esille.

17.37 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Ulkoministeriön henkilöstöressurssien riittävyys on olennainen kysymys kehityspolitiikan toimivuuden kannalta. On vaikeaa tehdä hyvää ja vaikuttavaa työtä, jos ei ole ihmisiä eikä tekijöitä, ja se vaikuttaa sitten negatiivisesti kumppaneihin, esimerkiksi järjestöihin ja muihin, jos ulkoministeriössä ei ole riittävästi ihmisiä. Minä haluaisinkin kysyä nyt ministeriltä, minkälaiset ovat tulevaisuudessa ulkoministeriön kehityspoliittisen osaston henkilöresurssit, resurssit niin kotimaassa kuin kohdemaissa — eihän niitä enää kurjisteta? Päinvastoin, siellä on lisästarvetta.

Arvoisa puhemies! Hauraisissa olosuhteissa kehitysyhteistyö ja humanitaarinen yhteistyö limittyvät yhteen, ja minun mielestäni olisi tärkeätä, että sen lisäksi, että humanitaarinen työ vastaa akuutteihin tarpeisiin, siinä otettaisiin huomioon myös meidän kehityspolitiikkamme painopisteet, esimerkiksi seksuaalioikeudet ja naisten oikeudet, koska se, että saa synnyttää turvallisesti, ei ole toissijainen tarve humanitaarisissa olosuhteissa, vaan se on elämän ja kuoleman kysymys.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri, sanotaan nyt, että vaikka 3 minuuttia, riittäisi ehkä.

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

17.39 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Anne-Mari Virolainen: Kiitos, arvoisa herra puhemies! Aloitan näistä, jotka jäivät viime kerralla vastaamatta.

Kun edustaja Pauli Kiuru kysyi arvoista ja sitoutumisesta, niin olennaistahan kaikissa kehitysyhteistyöhankkeissa on se, että se kohdamaa on sitoutunut, siellä on omistajuus, ja joissain tapauksissa voi olla niin, että arvot eivät kohtaa, ja silloin ei ehkä saada tuloksia-kaan aikaiseksi, joten ei ole perusteltua jatkaa sellaisia hankkeita.

Täällä muutamissa puheenvuoroissa otettiin esille vammaisten asema. Se on ollut meille erittäin tärkeä, ja itse asiassa sehän tuli Suomen aloitteesta, että kansainväliselle agendalle humanitaarisissa kriiseissä nousivat vammaiset.

Demon työstä muutamassa puheenvuorossa mainittiin. Se on erittäin tärkeää, että poliittista osallistumista vahvistetaan ja erityisesti naisten osallistumista.

Edustaja Hakkarainen, kysyitte tästä yhdestä kirjasta. Tuloraporttihan kertoo sen, että se väite 1 prosentin perillemenosta on täysin väärä. Siinä on 108 sivua kovaa asiaa vuosilta 2015—2018. Perehtykää siihen, niin sen jälkeen tiedätte, mistä puhutte. Toinen kommenttinne, joka liittyi väestönkasvuun: todistetusti seksuaali- ja lisääntymisterveyden neuvonta, pääsy ehkäisyyn ja koulutus ovat erinomainen keino yhdessä.

Sitten — anteeksi, nyt en muista, kuka mainitsi — tästä UNFPAsta. Se on Suomen suurin avunsaaja YK-järjestöistä, 20 miljoonaa euroa vuodessa, ja itse asiassa huomenna aamulla julkistetaan yhdessä heidän kanssaan uusin raportti, ja sehän on nimenomaan meidän kehitysyhteistyömme ydintä, mitä UNFPA tekee.

Edustaja Mäkelä: Vietnam, Namibia mainittiin jo tässä hyvinä esimerkkeinä siitä, että tulosvastuutakin on.

Edustaja Kari, kysyitte päästökauppatuloista. Vastaan mieluusti niin kuin siinä vanhasa sanonnassa: onko sillä väliä, minkä värinen kissa on, kun se pyytää hiirtä, elikkä onko väliä, onko se päästökauppatulosta korvamerkittyä vai onko se budjettirahaa. Tärkeintä on, että meillä rakennetaan pitkäjänteinen, kestävä polku siihen, että me pääsemme 0,7:ään.

Sitten oli vielä edustaja Pelkonen. Tytöt, koko elinkaari työstä naiseksi, meidän prioriteetti ykkönen, totta kai huomioidaan.

Edustaja Biaudet: EU ja kehitysyhteistyö — siinähan pyritään nyt parempaan koordinaatioon, ja itse asiassa meillä on, jos oikein muistan, maanantaina 26.11. kehitysministerien kokous Brysselissä, ja kun se oli ainakin edellisessä kokouksessa asialistalla, niin oletan, että se jatkuu vieläkin.

Edustaja Paloniemi, aivan erinomaista, että muistutitte Finnfundin Turkanan tuulipuistosta. Miljoona ihmistä saa sähköä ja kaikki kerosiinai aiheuttamat haitat vähenevät. — Kiitos.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Myönnän vielä tässä debatissa vastauspuheenvuorot edustajille Karimäki, Satonen ja Halmeenpää, ja sitten vielä, jos esimerkiksi ministeri haluaa vielä jonkun sanan sanoa, niin se käy päinsä. Aikalimiittä on hiveneen vielä jäljellä, ei paljon, mutta vähän.

17.43 Johanna Karimäki vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Minua huolettaa ilmastonmuutos siitä näkökulmasta, että se todellakin koskettaa näitä hauraita kehitysmaita niin vahvasti ja ilmastorahoitus on vähentynyt. Juuri se, kuinka me voimme auttaa ilmastonmuutoksen torjunnassa kehitysmaita, on keskeistä, mutta elintärkeää on ilmastonmuutokseen sopeutuminen ja siihen liittyen esimerkiksi uudet viljelytekniikat, kuivuus,

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

ruokaturva, puhdas vesi. Onko teillä, ministeri, joitakin ajatuksia siitä, mitkä voisivat olla Suomen vahvuudet juuri ilmastonmuutokseen sopeutumisen hankkeessa ja miten voisimme parhaalla tavalla niitä edistää?

17.43 Arto Satonen kok (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Edustaja Haavisto otti täällä esille YK:n roolin, ja ministeri Virolainen mielestäni erinomaisesti siihen asiaan vastasikin. Monesti olen myös tästä samasta asiasta ollut huolestunut lähinnä siitä näkökulmasta, että tämä monenkeskinen maailmanjärjestys ylipäätään on tällä hetkellä uhattuna, näin varmaan uskaltaa sanoa. Tiedämme, että Yhdysvaltojen suhtautuminen on Trumpin aikana jonkun verran muuttunut näiden yhteisten hankkeiden rahoittamiseen. Kiina on erittäin aktiivinen toimija kehitysmaissa, mutta sikäli kuin tietoni ovat oikeat, niin Kiinalle riittää lähinnä se, että se löytää ikään kuin kaupallisesti itselleen järkeviä hankkeita. Se ei niinkään pidä tärkeänä demokratian, ihmisoikeuksien tai lasten tai naisten aseman edistämistä, vaan se on hyvinkin intressihakuinen toimija. Eli on todella tärkeää, että maailmassa olisi yhteistä tahtoa viedä myös näitä kunnianhimoisia tavoitteita [Puhemies koputtaa] kehitysvaikutusten ohella eteenpäin.

17.45 Hanna Halmeenpää vihr (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! Huolenaihe todella on, että ilmastonmuutoksen rahoitus on välillä laskenut sopimattoman alhaiselle tasolle, ja siinä toden totta auttaisi, jos esimerkiksi ohjaisimme päästöhuutokauppatulot uudestaan kehitysyhteistyön ilmastorahoitukseen, kun sitä sieltä budjettirahoituksestakaan ei ole riittävästi tuntunut löytyvän. Ja onhan sillä toki väliä, mihin nuo päästökauppatulot ylipäänsä ohjataan. Erityisesti ilmastonmuutoksen torjuntaan on nimittäin vaikea löytää yksityistä rahoitusta.

Raportin mukaan Suomen poliitikkojen pitäisi yhtä aikaa edistää sekä kehityspolitiikan päätavoitteita että kestäväen kehityksen tavoitteita, ja esimerkkinä on tunnistettu muun muassa nykyisen kansallisen politiikan epäjohtamukaisuus fossiilisten polttoaineiden tukien osalta. Oletteko ajatellut esimerkiksi tulevan vuoden budjetissa ottaa kantaa tämän epäjohtamukaisuuden korjaamiseen?

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Viimeinen vastauspuheenvuoro, edustaja Sarkkinen.

17.46 Hanna Sarkkinen vas (vastauspuheenvuoro): Arvoisa puhemies! On hyvä muistaa, että Suomikin on saanut kehitysapua, ja nyt Suomi auttaa muita.

Arvoisa puhemies! EU:n kehityspolitiikka ja EU:n rahoitusvirrat ovat isoja rahoja. On tosi tärkeää, että Suomi vaikuttaa siihen, että ne käytetään hyviin kohteisiin tuloksekkaasti, ja minä toivon, että me painotamme sisällöllisesti erityisesti ilmastonmuutosta, tasa-arvoa ja seksuaalioikeuksia sekä ihmisoikeuksia ja demokratiaa. Totta kai on paljon muitakin tärkeitä, mutta minä luulen, että Suomea tarvitaan puhumaan nimenomaan näistä.

Arvoisa puhemies! Täällä kysyttiin, miksi maailmassa on vielä köyhyyttä ja ongelmia, vaikka kehitysyhteistyötä on tehty pitkään. No, nämä kehitysyhteistyörahat ovat pieni osa maailman rahavirroista, eivätkä ne yksinään riitä. Meidän pitää esimerkiksi veroparatiisit saada suljettua, koska kehitysmaista tulee enemmän laittomia pääomavirtoja tänne pohjoiseen kuin sinne menee kehitysyhteistyörahoja. Sen lisäksi meidän pitää tukea kehitysmaiden omaa verotuskykyä eli sitä, että ne pystyvät myös itse omilla systeemeillään kestävästi

Pöytäkirjan asiakohta PTK 113/2018 vp

rahoittamaan omia palveluitaan ja tarpeitaan. [Puhemies koputtaa] Siihen Suomi onkin antanut apua.

Ensimmäinen varapuhemies Mauri Pekkarinen: Ministeri, 1 minuutti.

17.47 Ulkomaankauppa- ja kehitysministeri Anne-Mari Virolainen: Kiitos, arvoisa puhemies, ja kiitos teille kaikille näistä arvokkaista näkemyksistänne.

Kun tässä oli vielä muutama huomio ilmastonmuutoksen torjunnasta tai ehkä ennen kaikkea siihen sopeutumisesta, niin muistutan siitä, että meidän olemme tehneet pitkäjänteistä, menestyksekkästä yhteistyötä niin maanviljelyksessä kuin metsäsektorilla. Eroosion ehkäisyä on tehty paljon. Nykypäivän tekniikoilla me voimme auttaa erilaisilla meteorologisilla ratkaisuilla vesihuollossa, ruokaturvassa.

Kun edustaja Satonen otti nämä YK:n haasteet, niin Suomihan tukee vahvasti pääsihteerin Guterresia ja koko YK:n reformia.

Ja edustaja Halmeenpää, yksityisestä rahoituksesta: Minä luotan siihen, että myös yksityinen rahoitus hakeutuu erilaisiin kestäväen kehityksen hankkeisiin. Meillä on nyt Maailmanpankkiryhmään kuuluvasta IFC:stä hyvä esimerkki, jolla pystytään tarjoamaan tuulienergiaa Afrikkaan.

Yksi asia: Viime viikolla sain osallistua seminaariin, jossa oli Bill Gates puhumassa, ja hän kertoi, että hänen ja rouva Melinda Gatesin foundationilla on kolme tärkeää tehtävää. Minun mielestäni ne ovat samanlaisia kuin meillä tästä tulosraporttien rivien välistäkin voi lukea ja riveiltäkin. Ensimmäinen oli, että ”end poverty”, sitten ”save lives” ja ”tackle climate change”, eli poistetaan köyhyys, pelastetaan ihmishenkiä ja torjutaan ilmastonmuutosta. — Kiitos!

Keskustelu päättyi.

Asian käsittely päättyi.